

KMETSKE LISTE

Štev. 7

Ljubljana, 14. februarja 1940

Leto XXII

Zakaj hočemo volitve?

Po vsej državi se v političnih krogih zadnje dni vrši za kulisami borba za volitve in proti njim. V Sloveniji smo vsi napredni ljudje brez ozira na ožjo strankarsko opredelitev za volitve, medtem ko je nasprotna JRZ stran proti njim in za prejšnjo preureditev države. Ker dnevno časopisje o tem stalno razpravlja, smo dolžni tudi mi jasno in odkrito povedati svoje stališče.

Sloga

Bivša sloven. Samostojna kmetijska stranka je tedaj pristopila v sodelovanje z Jugoslovansko nacionalno stranko. Odkrito in brez zadržka priznavamo, da niso vsi pristaši mogli tega koraka razumeti, zlasti ne tisti, ki bi na političnem torišču radi stregli svojim osebnim težnjam in željam. Politično delo pa ni in ne more biti torišče za osebne utehe, ampak je delo — kakor pove že samo ime — za narod. Zato mirno gremo mimo in preko takih pojavov ter ugotavljamo, da je v prvi vrsti treba sloge vseh tistih sil, ki se brez pridržka in oklevanja priznavajo za demokratizacijo javnega življenja.

Poleg predsednika SKS tov Ivana Pipana in z njim velika večina glavnega odbora stranke sta pristopila k osnovanju Jugoslov. nac. stranke skupno s SDS, s katero se je nahajala SKS tedaj v kmetijsko demokratski koaliciji, tudi najvidnejša predstavnik kmetijskega gibanja v Sloveniji tov. Ivan Pucelj in Milan Mravljje. Na deželi ni bilo skoro nikogar, ki ne bi sledil vodstvu svoje stranke in ki ne bi odobraval tega koraka, ki je v stvari le še ožje povezal KDK v Sloveniji in udaril močne temelje za zbiranje vseh naprednih sil v Sloveniji. Namen te stranke je bil brez pridržka pomagati velikemu kralju pri urejevanju notranje političnih razmer, do kraja sprovesti enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev in na zadovoljstvu vseh delov Jugoslavije utrditi njen mednarodni položaj.

Odkrito priznamo, da so ostali nekateri naših tovarišev ob strani in čakali, da bi se situacija sama od sebe spremenila. Ti osebni razlogi pa niso bili toliko prepričevalni, da bi potegnili s seboj široke množice kmetijskega ljudstva. Kajti vsakdo ve, da samo od sebe nič ne pride in da se tudi v politiki nič samo od sebe ne zgodi. Treba je delati, trdo delati, če prav je to delo nevhvaležno in čeprav ni mogoče doseči vidnejših uspehov preko kolena. Politika je akcija in če stranka in njeni pristaši neprejeto ne ustvarjajo, ne delajo in se ne gibljejo, izročajo prosto polje nasprotniku in njegovemu škodljivemu vplivu med narodom. Zato nismo mogli še mi stati ob strani, temveč smo se morali v danih prilikah udeležiti in ščititi interese slovenskega kmetijskega naroda in podpirati ono narodno politiko, ki smo jo smatrali za najboljšo in najpravičnejšo.

Dediščina zla

Vsi vemo, kaj in kdo je bil kot politik dr. Milan Stojadinović, vsi se spominjamo usodnega datuma ko je njegov režim izvedel volitve, ki bodo trajno ostale zgodovinski dokument. Ljudje, ki jim je s temi volitvami pomagal ta gospod na krmilo, se mu niso upirali in so ga toliko časa podpirali, dokler jim je šlo v račun. V trenutku pa, ko so se čutili dovolj močne, so mu obrnili hrbet in so se postavili proti njemu.

Medtem je znano in brez ozira na strankarsko opredeljenost priznано dejstvo, da je bil vprav Stojadinovićev režim tisti, ki je izvajal najhujšo in najbolj dosledno diktaturo v državi proti volji vsega naroda. Ne samo strankarsko — politično, ampak tudi gospodarsko-politično pomeni njegov režim diktaturo, kakršne ni narod nikdar odobril. Zato nastane tudi nujno vprašanje, kaj je z vso to dediščino in kako ravnati z njo. Da ne pomeni blagoslova za narod, o tem smo si vsi edini. Vsi pa tudi vemo in priznavamo, da mora biti cilj vsakega političnega dela edino in samo — narodova korist. Ali morejo njegovi sodelavci po vesti odstraniti to, kar so sami napravili? Ali more kdo brez vprašanja in pristanka naroda smatrati za veljavno in potrjeno nekaj, kar je narod vedno odklanjal?

Naša ustava

V usodnih dneh, ko smo bili na tem, da naša država, ki je vendar nastala kot plod toliko stoletnih krvavih bojov in kot sad strahovite borbe v zadnji svetovni vojni, ki so se je udeleževale vse veje našega naroda, razpade, je pokojni kralj-mučnik z odločno kretjo presekal gordijski voz naših notranjih sporov. Bila je to tvegana poteza, ki si jo je lahko privoščil samo genij in heroj, kakršen je bil blagopokojni kralj Aleksander. Kakor morda še nikdar nobenega političnega dejanja, je ta korak brez oklevanja spontano, iz lastnega nagiba ves narod potrdil.

Da je bil tedaj to samo skrajni izhod v sili, priča ustava in priča sam proglas, ki je bil z najvišjega mesta tedaj izdan. Šlo je za to, da se duhovi toliko pomire, da bo narod zopet sposoben za demokracijo.

Vsi pošteni politični ljudje so si pozneje prizadevali, da to politiko nadaljujejo in končno dosežejo namen velikega vladarja. Kako je ta ali oni to delo izvajali, tu ni važno. Lahko so posamezni napravili napake: nihče pod božjim soncem ni nezmožljiv! Nikakor pa ni mogoče odrekati resne volje in plemenitih namenov. Saj je bila že ustava sama sestavljena tako, da je tudi v avtoritarnem režimu dala možnost demokratskemu razmahu.

Priti je moral šele režim dr. Milana Stojadinovića, ki je prelomil tradicijo in mesto na-

rodove koristi in državne zamisli postavil sam sebe na podstavek. Ta mož se ni v nobenem oziru dal motiti in je korak za korakom gazil ideje, ki bi jih bil moral zastopati. Niso izgignili iz spomina njegovi podvigi. Zlasti beograjski listi tiste dobe so polni značilnih slik, ki več govore kot najbolj spretno zapisana beseda. Toda narod teh dejanj ni nikdar odobril. Zato tudi narod noče in ne more nositi posledic.

Sporazum

V zvezi s tem se moramo pomuditi še pri vprašanju srbsko-hrvatskega sporazuma. Vsi smo bili veseli, ko je bil sklenjen, in smo videli oditi resnične in prave predstavnike Hrvatov v Beograd. Že takrat, pred objavo smo naglasili, da sporazum v načelu pozdravljamo brez ozira na to, kdo ga v imenu Srbov podpiše. V sporazumu smo videli ne samo veliko politično, ampak tudi državniško dejanje. Pri tem pa nikakor nočemo in ne smemo prezreti dejstva, da sporazum posega globoko v same temelje našega notranje-političnega življenja. Z zadostitvijo hrvatskih teženj se je odprla čela vrsta vprašanj, ki v živo zadevajo tudi Slovence, Srbe in še posebej muslimanski del Srbov. Iz ostrih in često prav strastnih debat se vidi, da je na rešitvi teh vprašanj interesiran ves narod. Ali naj se rešijo brez njega?

Narod naj govori

Ako hočemo prav odgovoriti na to vprašanje, se moramo zopet vrniti k režimu dr. Stojadinovića. Pri tem nikakor ne moremo prezreti dejstva, da so med njim in njegovimi nasledniki nekoč obstojale sodelovne zveze. S tem nikakor ne želimo metati nobene sence na idealna prizadevanja, temveč želimo le naglasiti, da je edino prav in pravično, ako v svobodnih in tajnih volitvah povabimo narod, da se izreče o vseh že storjenih korakih in izrazi smernice za bodoče. Prav zaradi tega smo prepričani, da bi bilo vsako nadaljnje preurejevanje države brez sodelovanja svobodno izvoljenih in resničnih predstavnikov ljudstva tvegano dejanje, ki bi utegnulo imeti usodne posledice.

Nikakor ne želimo biti deležni usode nekaterih drugih slovanskih narodov. Zato po svoji vesti in dolžnosti opozarjamo na to, kar se nam po tehtnem in vsestranskem presojanju zdi edino pravilno.

Nikakor ne želimo razvneti strasti in posebej naglašamo, da nam tudi odklonilne besede narekuje le skrb za usodo naroda in države. Posebej pa smo dolžni povedati to slovenski kmetje, ki živimo in delamo na najbolj občutljivem ozemlju naše skupne domovine. Morebitne pogoške bi se najbolj usodno maščevale nad nami, zato pa nikakor in pod nobenim pogojem nočemo biti soodgovorni za nje. Prav zaradi tega odločno kličemo pred vso javnostjo:

Praden kdorkoli in kakorkoli hoče poseči v naš notranje državni ustroj, naj da narodu priliko, da se svobodno, toda res svobodno izrazi o tem!

Iz tujine

■ **Kanadski ministrski predsednik Mackenzie** je izjavil na nekem zborovanju, da se je Kanada pripravila na dolgo vojno. S pripravami da ne sme prenehati. Kanadski vojaki še niso šli nikdar bolje oblečeni in opremljeni preko morja, kakor oni prve kanadske divizije, ki je nedavno odšla v Evropo.

■ **Rusija je največji dobavitelj orožja Fincem**, je izjavil zastopnik angleške delavske stranke, ki se je mudil nekaj časa na Finskem. Anglež pravi, da so zaplenili Finci ogromno število ruskega orožja, ki so ga takoj uvrstili med svoje čete in uporabili proti Rusom.

■ **Moskva hoče končati vojno na Finskem** do 23. t. m., ko bo obhajala obletnico ustanovitve rdeče sovjetske armade. Vsled neuspehov, ki jih je doživela ruska vojska na Finskem, je Rusija toliko trpela na ugledu, da ne sme več odlašati z odločitvijo. Tako napram Nemčiji, kakor tudi napram Japonski postajo položaj vedno slabejši. Zato želijo sovjeti izsiliti konec vojne na Finskem. Mnogo se govori, da se že pripravljajo posredovalne akcije za premirje. Med Finsko in Rusijo bi posredovala Nemčija. Finska je baje pripravljena sprejeti vse svoječasne ruske zahteve razen odstopa polotoka Hangö.

■ **Osuševalna dela v Italiji.** Italijanski kmetijski minister je predložil Mussoliniju velik načrt za osuševanje močvirij. Po tem načrtu bi se osušila močvirja na področju pol milijona hektarjev. Stroški so preračunani na eno milijardo lir.

■ **V Varšavi izhaja v nemščini pisan list »Warschauer Zeitung«**, ki je te dni napisal članek s pozivom, da se naj Nemci na Poljskem ne uče poljskega jezika, ker se zmagovalcu ne spodobi, da bi se učili jezika premaganega naroda.

■ **Francoski mornariški minister** je izjavil, da je bilo od izbruha vojne dalje potopljenih 40 nemških podmornic. Po mnenju nekaterih vojaških strokovnjakov morejo Nemci zgraditi letno 200 novih podmornic.

■ **Preureditev železniških tirov.** Sovjeti so pričeli razširjati tudi progo Černovice—Lvov na rusko širino, ki je okrog 10 cm širša od normalnih železniških prog v Evropi. To železnico so nameravali Nemci uporabljati za prevoz blaga iz Rumunije. Zaradi razširitve proge bo prevoz močno otežkočen.

■ **Francoski general Weigand** je organiziral v Siriji in Palestini armado 500.000 mož, ki je odlično oborožena z najmodernejšim orožjem. Poleg te armade imajo tam zbranih tudi Angleži okrog 150.000 mož vojaštva. Vsa ta vzhodna armada je pripravljena, da brani morebitni vpad Rusije skozi Afganistan v Indijo, ali čez kavkaz v Iran, kjer se nahajajo bogati petrolejski vrelci, da pa ako bi hotela Rusija čez Balkan na Egejsko morje.

■ **Poljske izgube.** Na seji vrhovnega sveta v Parizu so ugotovili, da je Poljska v vojni z Nemčijo izgubila tri milijone ljudi, od katerih je en del padel v borbah, drugi del umrl od raznih nalezljivih bolezni, tretji del pa je bil obsojen na smrtno kazen od nemških vojaških sodišč.

■ **Egiptovski predsednik vlade Ali Maher paša** je izjavil v parlamentu na interpelacijo nekega poslanca, da vlada v sedanjih razmerah ne namerava priznati Sovjetske Rusije.

■ **V Tokiu** je bil aretiran ameriški novinar Jung, ker je kot poročevalec ameriških listov omalovažujoče pisal o japonski vojski in o nje-

nih neuspehih na Kitajskem. Ameriško poslanstvo v Tokiu je vložilo zaradi aretacije protest pri japonski vladi.

■ **Ruski poslanik** v Ameriki je protestiral pri ameriški vladi zaradi podpore, ki jo nudi Amerika Finski.

■ **Vlada Južne Afrike** je naročila v Ameriki za 400.000 funtov letal. Južna Afrika se pripravlja slično drugim britanskim dominionom z vso naglico, da bi s svoje strani pomagala Angleški v vojni zoper Nemčijo. V južno afriškem parlamentu se pa nahaja močna struja, ki simpatizira z Nemčijo.

■ **Beg iz Slovaške.** Nedavno je pobegnil iz Slovaške v Francijo znani katoliški duhovnik in politik msgr. Mahaček. Pariškim novinarjem je izjavil, da Nemci po načrtu izvažajo iz Slovaške živila in vse surovine, ki so potrebne za vojaške svrhe. V Nemčijo, da je bilo poslano na delo 50.000 slovaških delavcev. Ko so se vrnili, niso prinesli s seboj nobenega zaslužka.

Kultura

Ujež, komedijo, ki jo je spisal, zdaj že pokojni srbski pisatelj Branislav Nušić, uprizarja že nekaj časa Šentjakovski oder v Ljubljani.

Spretno zgrajena veseloigra je ostra satira proti pretiranim zahtevam po ženski enakopravnosti. Dejanje se odigrava v Beogradu in je polna tragično-veselih zapletov, kakor nalašč za sedanji čas. Prepričan sem, da bi komedija zdra-

vemu čutu našega kmetskega človeka ugajala in odgovarjala, zato bi bilo prav, ako bi se je lotili tudi naši kmetski diletantski odri, kjer to razmere količkaj dovoljujejo.

Jedro vsega dejanja je v tem, kako se družina tam, kjer žena zanemarja materinske družinske dolžnosti, razkroji in propade. To je Nušić naslikal res mojstrsko in prepričevalno.

Ker tu ne gre za oceno, ampak v glavnem za opozorilo našim podeželskim odrom, ne bon. našteval in ocenjeval posameznih vlog in igralcev. Kljub temu pa moram povedati, da je glavna ženska vloga, profesorjeva žena in predsednica Uježa v oblikovanju ge. Bučarjeve mojstrovina, za kakršno ji tudi kritičen gledalec iskreno čestita. Tudi v splošnem podajajo igralke in igralci na Šentjakovskem odru lepe ustvaritve.

Prav zaradi tega posebej opozarjam naše kmetsek odre na to prizadevno igralsko družino z željo in priporočilom, da stopijo z njo v stike. Brez dvoma bi ožji odnosi med mestom in podeželjem na tem polju za obe strani rodili dobre sadove. Zlasti ljubljanskim okoličanom pa priporočam, da si predstave Šentjakovskega odra čim pogosteje ogledajo. Morda bi se dalo kje govoriti o gostovanju. Za tak primer bi bil Ujež kakor nalašč. Prepričan pa sem, da bi Šentjakovski oder spričel idealizma svojih članov tudi sicer rad pomagal podeželju z nasveti in z zalogo svojega repertoarja.

Ako bo to opozorilo doseglo smisel za skupno nastopanje mesta in podeželja, potem sem z njim dosegel svoj namen in želim le na obeh straneh veliko uspehov. **Ivan Albrecht.**

Sestavine notranje konsolidacije

Po sporazumu, doseženem v lanskem avgustu med Hrvati in predstavnikom državne oblasti, so se upanja v hitri rešitvi ostalih važnih državnih vprašanj izkazala kot varljiva vsaj glade časa.

Današnje prilike zapovedujejo rešitev teh vprašanj in ne dopuščajo več odlaganja. Dve različni, ostro nasprotujoči si načelni ureditvi ne moreta dolgo obstajati druga poleg druge. Hrvatska sama ima na najvišjem svojem upravnem mestu in v osrednji vladi take predstavnike, ki morejo o sebi trditi, da so pooblašteni od naroda.

Hrvatsko vprašanje ni predstavljalo samo zahtev Hrvatov kot takih; v veliki meri je vsebovalo tudi točke, ki so obdržavnega značaja in bolj vplivna za vse ostale sestavne dele države. Med temi točkami pa je prvenstvena ona o svobodnih volitvah in o ustvaritvi pogojev za izvedbo resnično svobodnih volitev.

Nobena dobra trajna ureditev države ni mogoča, če ne najde pritrilnega odgovora v narodu samem. Stranke so neobhodno sredstvo za to, da se dožene narodova volja. S svojo govorno in tiskano besedo morejo edino one pripravljati narod na politične odločitve. Brez dvoma je splošna, načelna določitev smernic državnega življenja najvažnejša politična odločitev. Kot taka zahteva temeljito in izčrpno pretehtanje vseh posledic, ki jih je imela dosedanja ureditev in vseh onih, ki naj jih ima bodoča. Za tako premišljevanje pa mora biti na razpolago dovolj časa.

Hrvatski sabor ima že začrtano pot in to je pot demokratičnega zbiranja narodovih predstavnikov. Hrvatska se uspešno posveča delu za volitve. To je povsem v pravcu politike, ki jo je seljačka stranka ves čas izpovedovala in za to so tam volitve lahko razpisane vsak trenutek, ne da bi se moglo trditi, da se narodu ni dala

prilika, s premislekom iskati zaupanja vrednih mož in s treznim preudarkom glasovati zanje. Drugi deli države so napram Hrvatski v znatnem zastanku. Drugi deli so še vedno v rokah onih skupin, ki so izšle iz povsem drugačnih načel in metod, skupin, ki se jih v celoti drže oblačila prejšnje dobe. Niso samo razlike v politični morali, celotna politična vsmerjenost je tista, ki nujno vodi k nesoglasju. Na gotovi točki se ta nesoglasja ne morejo več trpeti; pride čas, ko se mora eno načelo podati pred drugim.

Nobenega dvoma ni, da je načelo demokratske usmerjenosti državnega življenja močnejše od vseh ostalih. Zato tudi ni dvoma, da pravec razvoja ne more kreniti drugam. S tem samim je slabost demokraciji nasprotnih skupin povečana, njihova odpornost zmanjšana in njihovo politično življenje bližje koncu.

Splošna državna potreba ne zahteva samo udeležbe naroda pri izbiranju predstavnikov; še bolj zahteva neposredno narodovo nadzorstvo nad vsem, kar se je godilo doslej. Zahteva tudi presojo vseh krivic, popravo vsega zla, obsodbo vseh krivcev.

Deli države izven Hrvatske ne bodo mogli doseči stanja le-te, če se čimprej ne prečistijo ovire, ki branijo vzpostavitev politične enakosti, zlasti pa branijo enako pripravljenost na volitve.

Kakor ni imelo nobenega državnega smisla izključevanje Hrvatov od državnih opravkov, tako malo in še mnogo manj opravičenja ima takšno izključevanje Srbov.

Na videz je položaj Hrvatov najmočnejši sedaj, ko Srbi javno in preko vseh svojih priznanih političnih organizacij izpovedujejo, da si žele svobodno določiti svoje pooblaščenice, ki jih danes nimajo. Gotovo tudi Hrvatje streme po trdnih pravicah, ne po takih, ki jim jih more

vsak veter odnesti. Zato jim njihova korist veleva, podpirati stremeljenja Srbov. Samo sporazum naroda z narodom more dati močno oporo vsem zgodovinskim dejanjem, rojenim v avgustu 1939 in kasneje. Pogoj notranje konsolidacije države je torej enakost političnih možnosti pri Srbih in Hrvatih. Razumljivo, da tudi pri Slovencih.

Vsi državljani hočejo toliko svobode, da se morejo po svoji vesti in vednosti opredeliti v načelnih vprašanjih, ki so pred nami: nova or-

ganizacija države v pravcu enakopravnosti, demokracije in bratskega sožitja.

Kdor ovira predstopnje tega, temu ni ne za demokracijo, ne za sožitje, ne za enakopravnost. To so nujne sestavine notranjega miru in notranje moči države. To mora priti čimprej, da ne bo narod ogoljufan spet za pravico odločanja v tem, da se mu že v naprej onemogoči pretehtati vse, kar je predpogoj pravilne ocene. Notranje konsolidacije ni brez resnice.

Doma in drugod

JRZ V LIKVIDACIJI

Predsednik vlade g. Dragiša Cvetkovič je prispel v Niš, ki je ob tej priliki ponovno obiskal Aco Stanojevića in mu sporočil nove predloge za združitev srbskega dela JRZ. Dr. Kulenović se pripravlja na obnovo Jugoslovanske muslimanske organizacije. Kaj bo napravil slovenski del JRZ, se še ne ve. Po njihovih glasilih sodeč bodo še naprej ohranili ime JRZ.

PETER ŽIVKOVIČ

Predsednik Jugoslov. nac. stranke se je po skoro enomesečnem bivanju v Franciji vrnil v Beograd. Takoj po njegovi vrnitvi se je vršila seja vodstva stranke.

BANOVINSKI ODBOR JUGOSLOVENSKE NACIONALNE STRANKE

v Sarajevu in Banja Luki sta pričela izdajati svoji glasili. V Sarajevu je izšel list: »Principi jugoslovanske omladine«. Urednik lista je bivši nar. poslanec Mustafa Mulalić. V Banja Luki je pa začel izhajati tednik »Narodna Riječ«. List urejuje sodnik Gjuro Dalar.

Čitajte in naročajte »KMETSKI LIST«!

SKLEPI JUGOSLOVANSKE NACIONALNE STRANKE

Predsedstvo Jugoslov. nac. stranke in njen politični odbor sta imela 8. t. m. v Beogradu sejo, na kateri so pretresali o političnem položaju v državi. Sklenjeno je bilo, da stavi JNS vsem opozicijskim strankam, s katerimi je sodelovala pri decembrskih volitvah v narodno skupščino, predlog za čim tesnejše sodelovanje. Sodelujoče stranke naj bi zavzele svoje stališče do vseh glavnih vprašanj državne in narodne politike ter na podlagi skupnih točk uredile sodelovanje med narodom.

V smislu tega sklepa so nato obiskali gg. Banjanin, dr. Andjelinović in dr. Kramer vodstvo radikalne in demokratske stranke ter jima izročili sklepe nacionalne stranke. Vodstvi radikalne in demokratske stranke bosta razpravljala o predlogih nacionalne stranke in zavzeli svoje stališče. Že pri prvih sestankih so ugotovili zastopniki vseh treh opozicijskih strank nujno potrebo, da se njihovo politično delo kolikor mogoče izenači in spravi v sklad.

Dr. Kramer je imel nato daljši sestanek s predstavniki SDS g. ministrom dr. Budisavljevićem in Večeslavom Vilderjem. Na kraju seje vodstva JNS je bilo izdano naslednje poročilo.

»Predsedstvo in politični odbor Jugoslovanske nacionalne stranke sta imela pod predsedstvom predsednika stranke g. Petra Živkovića dne 8. in 9. februarja t. l. seje, na katerih so razpravljali o političnem položaju in o razpoloženju med ljudstvom.

Soglasno je bilo sprejeto mišljenje, da narodni in državni interesi zahtevajo izenačenje pogledov na bitne probleme notranje politike

in vzporeditev dela predvsem onih sedanjih opozicijskih skupin, ki so pri decembrskih volitvah 1938 nastopile skupno. Sklenjeno je bilo, da se v tem smislu stavijo predlogi radikalni in demokratski stranki.

Ta načelni sklep je bil po določenih delegatih sporočen predstavnikom obeh omenjenih strank.

VINKU BONU

Za Ivanom Globočnikom, Francem Rumpretom, Francem Gregoričem in drugimi dobrimi gospodarji je odšel v večnost tudi naš prijatelj Vinko Bon iz Krškega. Zapustil nas je takorekoč nenadno, akoravno je že dalje časa bolehal. Na sv. Vincenca dan je še vesel obhajal svoj god v krogu svoje družine in svojih prija-

teljev, v ponedeljek 29. januarja, t. j. v teku enega tedna, pa ga ni bilo več med živimi.

Vinko Bon se je rodil na Mirni leta 1876, odkoder je odšel z očetom v Gotno vas pri Novem mestu. Trgovine se je izučil v Štancerjevi trgovini v Krškem in je kasneje odprl trgovino v Bučki — kakor je sam pripovedoval — z dvajsetimi goldinarji v žepu. Za tem se je preselil na Rako leto 1897, kjer je nadaljeval trgovino, kateri je pridružil še gostilno, do leta 1917. Tu si je s pridnostjo in velikim trgovskim talentom postavil podlago za njegovo nadaljno gospodarsko udejstvovanje v Krškem, kjer je kupil znano veliko posestvo in hiše Martina Hočvarja.

Tu si je obnovil vinograde v Trški gori, kjer je zasadil najboljše sorte iz sortimenta krškega sreza in slovi njegovo vino že vrsto let po vojni po vsej Sloveniji, kar bo obiskovalcem ljubljanskega velesajma še v dobrem spominu. Sicer pa si je tudi na drugih poljih pridobil sloves izvrstnega gospodarja in nenadkriljivega trgovca.

Kljub vsem tem gospodarskim in materialnim vrlinam pa je bil Vinko Bon tudi duševno in srčno blag mož in je štel med svojimi znanci izredno mnogo prijateljev, kot dobrotnik revežev pa je imel mnogo častilcev med kmetiskim ljudstvom.

Politično se ni udeleževal, vendar se je ob vsaki priliki pokazal kot narodnega in napred-

nega moža in ko je začela po svetovni vojni naša kmetška misel zmagovati, je kot navdušen agrarec takoj in brez vsakega pomisleka vstopil v bivšo Samostojno kmetško stranko in je tej misli ostal do smrti zvest. Kolikokrat je obžaloval, da je prenehala naša organizacija, t. j. naša stara SKS.

Njegova hiša je bila zatočišče velike družbe prijateljev iz vsega krškega okraja, in je tudi njegov pogreb pokazal njegovo priljubljenost in ugled. Naj te skromne vrstice zadostujejo, da se ga dostojno spomni tudi naš »Kmetški list«, ki zastopa načela pokojnega Vinka Bona: da brez trdnega kmetškega stanu ni trdne družine, ne občine pa tudi ne močne države.

Dragi Vinko! Spavaj mirno na krškem polju v bližini Žadovnika, kjer si tolikokrat manifestiral za naše in Tvoje ideje. L. Bučar

PODPORE RODBINAM VOJAŠKIH OBVEZANCEV

Družine vojaških obvezancev, ki so poklicani v vojaško službo, dobivajo od državnega odbora podpore in sicer — za odraslo osebo 8 din na dan za vsakega otroka pod 16 leti po 3 din. Podpore dobivajo družine, dokler so v stiski, najdalj pa do odpusta hranilca iz vojaške službe. Podpore lahko zahteva zakonska žena, ki so ji moža-hranilca poklicali k vojakom. Če ni žene, imajo pa pravico do podpore hranilničevi potomci oziroma njegov oče ali mati, a če tudi teh ni, pa hranilčevi družinski člani. Podpora je izplačana le onim, ki lahko dokažejo, da jih je hranilec vzdrževal in so sedaj zaradi njegove službe pri vojaki brez sredstev za življenje.

ZVEZA KMETIJSKIH ZBORNIC

Izvršilni odbor Zveze kmetijskih zbornic je imel pretekli teden v Beogradu redno sejo, na kateri je razpravljala o vprašanju cene za modro galico in ustanovitve združne tvornice za modro galico, o ukinjenju trošarine na pluge, o trošarini na vino in žganje, o cenah kmetijskih proizvodov z ozirom na cene predmetov, ki jih kupuje kmet.

Po končani seji so obiskali predsedniki zbornice predsednika vlade g. Dragiša Cvetkovića, ki so ga obvestili o svojih sklepih in mu izročili tozadevno resolucijo.

VOLILNI ZAKON PODPISAN

Beograjski listi poročajo, da je bil načrt zakona za volitve narodnih poslancev podpisan in da bo v kratkem objavljen v Službenih novinah.

CELA VAS PRESTOPILA V STAROKATOLIŠKO VERO

V vasi Hrtkovcih pri Rumi je nastal spor med verniki rimsko katoliške vere in zemljiško zajednico. Ta je pred kakimi 12 leti razdelila skupno zemljo, izdvojila pa 37 oralov najboljše zemlje in jo prepisala na cerkveno občino. Še pred delitvijo pa je napravila zemljiška zajednica velik dolg, ki je ščasoma narastel na 280.000 din. Denar je porabila za zgraditev nasipa, ki je varoval pred poplavami zlasti cerkvena zemljišča. Tega dolga pa niso hoteli odplačevati upravičenci. Sresko načelstvo je odločilo, da morajo dolg odplačevati vsi verniki rimsko katoliške vere. Da bi se izognili obveznostim, so vsi prestopili v starokatoliško vero. Vas šteje okrog 3000 duš.

ZMAGA NAPREDNEGA DELAVSTVA

Predtekli teden so se vršile volitve obratnih delavskih zaupnikov za l. 1940 v tovarnah Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. Pri volitvah so nastopile štiri strokovne organizacije. Izid volitev je bil naslednji: Soc. strok. org. je dobila 1629 glasov in 8 zaupnikov, Narodna

Z zasedanja sveta
Balkanske zveze
v Beogradu

(z leve na desno): naš
bukareški poslanik —
pesnik Jovan Dučić,
dr. Metaxas, romunski
poslanik Cadere, dr.
Gafencu dr. Saradzoglu
in predsednik vlade
dr. Dragiša Cvetković

strokovna zveza 798 glasov in 4 zaupnike, kršćansko socialisti 441 in 2 zaupnika ter Jugoras 531 in 2. Posebno lep napredek zaznamuje Narodna strokovna zveza, ki je dobila skoro 800 glasov in postala druga najmočnejša delavska skupina.

SRBI NA HRVATSKEM

V Zagrebu sta pričela izhajati dva srbska tednika in sicer »Srpska štampa« in »Srpska Riječ«. Oba lista nameravata ščititi interse Srbov v banovini Hrvatski. Prikrito nastopata proti sporazumu, ker naj bi spravljal v nevarnost enakopravnost Srbov v Hrvatski. »Hrvatski dnevnik« pa takole odgovarja omenjenima listoma:

»Pripominjamo samo to, da srbski kmetje na Hrvatskem niso niti malo zapostavljeni pred hrvatskimi kmeti, srbska inteligenca in polinteligenca ima tudi še sedaj položaje sorazmerno

svojemu številu in svojim kvalifikacijam. Če je to komu premalo in če zahteva, da se ta položaj še ojači na temelju »borbenosti«, ta bo imel priliko prepričati se, da znajo Hrvati vzlic uvaževanju pravic srbskega življa na Hrvatskem čuvati tudi svoje pravice.«

ZAMENJAVA KOVANECV

Po odredbi finančnega ministra se morajo stari kovanci zamenjati in sicer: Srebrni po 50 din do 16. febr. t. l. Stari kovanci po dinarju morajo biti zamenjani do 20. aprila, srebrni kovanci po 20 din, dalje 2 dinarski in za 50 par pa do 16. avgusta.

POPLAVE V SRBIJI

Vsled južnega vremena zadnjih dni preteklega tedna se je pričel sneg topiti in reke so s silno naglico naraščale. Led se je pričel lomiti in se kopiciti pred mostovi, raznimi ovinki in v

soteskah. Reka Morava je pod Beogradom prestopila bregove. Narastla je pet metrov nad normalo. Vsa okolica je preplavljena. Voda je napravila ogromno škode. Na pomoč je prihitelo vojaštvo in letalstvo, ki je z minami in bombami razbijalo led, da bi se omogočilo normalno otekanje vode.

SRBI V VOJVODINI

V Subotici je bil ustanovljen pred nekaj dnevi Srbski kulturni klub, na katerem so razni govorniki podčrtavali srbski značaj cele Vojvodine in Subotice, zato da ima srbstvo pravico odločevati o usodi teh krajev. Srbi da morajo prepričati, da bi se ti kraji pridružili banovini Hrvatski. Oni črnožolsti elementi, ki so prišli v Vojvodino, da sejejo razdor, naj se čimpreje umaknejo. Na kraju je bila sprejeta resolucija, v kateri je bilo rečeno, da Hrvati nimajo pravice do Vojvodine.

POLITIČEN UMOR V ZAGREBU

V Zagrebu je bil ustreljen Ivan Brkić, bivši predsednik društva »Mlade Jugoslavije« in izdajatelj lista »Mlada Jugoslavija«. Brkić se je zvečer vračal domov. Pred hišo, kjer stanuje, ga je nekdo počakal, oddal nanj štiri revolverске strele in pobegnil. Brkić se je težko ranjen povzpел še do drugega nadstropja. Žena je poklicala reševalce. V bolnici so ga sicer operirali, toda poškodbam je vseeno podlegel. Politija je uvedla obširno preiskavo.

Gospodarski položaj na kmetih

postaja vse težji. Draginja občutno raste. Če ne se dvigajo vsem predmetom, ki jih kmet potrebuje. V trgovini se je na splošno vse podražilo za približno 15 do 50 odstotkov. Podražila se je obutev in obleka. Zvišane so takse in druge javne dajatve. Ne rečemo, da se niso podražili tudi nekateri kmetijski pridelki. Toda, če pogledamo, kateri so ti pridelki, vidimo, da zlasti tisti, ki niso lansko leto obrodili in jih

F. Skowronek:

6

Grbulja

Mazurska povest.

O, dekleti sta vzgojeni za snago!

Zdaj se je sukala pogovor o Rakovem. Ludvik se je oprijel tega predmeta bolj pošteno ko premeteno je podrobno slikal obe žrebeti, ki ju vzredi vsako leto, koliko pujskov spita za prodajo, koliko svinj zakoljejo za dom, in je končal s poudarkom in zagotovilom, da bi dobra gospodinja lahko zredila še veliko več živine, ker je krme za to čez in čez dovolj.

Dasi je pri tem gledal le mater, sta dekleti ob teh besedah zardeli in povsili oči. Gospa Komosa je pritrjevala prikimala in menila, da bi si potem posestvo lahko ogledale, nakar je Ludvik vstal in »vso cenjeno obitelj« za prihodnjo nedeljo povabil v Rakovo. Dovolil si jim bo dopoldne poslati voz; kajti dan je kratek in gurnt ne vprav majhen, pa bi utegnili biti na tesnem s časom za ogleda.

Povabilo je bilo drage volje sprejeto. Namen obiska je bil torej dosežen. Četrť ure kasneje se je snubec poslovil, se pristrčno zahvalil za jedajo in pijačo in se odpeljal domov. Spotoma je premišljeval, kaj bi lahko očetu in Grbulji povedal o poteku teh smubokov. Oče mu je bil svetoval, naj si pošteno ogleda mater. To je storil. Kljub temu si ni bil na jasnem, ali mu ugaja ali ne.

Kaj naj poroča Lovizi o dekletih, tega ni vedel. Sedeli sta na njegovi desni in levi, in če

mu je pogled kdaj ušel kam drugam ko k gospe Komosovi, tedaj je opazoval gospo Evropo, ki je njemu vprav nasproti visela na steni. Pri tem je zapazil, da ima Grbulja prav tako bujne plave lase kakor bohotna dama na sliki. Le nekajkrat je prav bežno ošinil hčerki s pogledom. Kljub temu je videl toliko, da sta precej visoko rasli in dokaj mršavi. Katera je starejša in katera mlajša, tega ni izvedel. To se bo že spoznalo prihodnjo nedeljo.

Grbulja se je ves teden kakor omelo vrtela po hiši. Najela si je še nekaj dninaric za pomoč in je ukazala snažiti in pometati, da je bilo moškima kar neprijetno pri duši. V nedeljo pa so vse sobe blestele v čistoči. Tudi na dvorišču je bilo vse počejeno. Ludvik je dal drva lepo zložiti in gnoj speljati iz hlevov. Vsako bilko so pobrali v kraj, popravili streho na skednju in kameniti tlak okrog vodnjaka posuli z rumenim peskom.

To je bila odredila Grbulja, ko je šla v nedeljo dopoldne na vrt, da bi narezala cvetic. Cvetele so še georgine in astre. Teh je narezala polno naročje in je postavila na vsako mizo šopek. Ludvik jo je smehljaje opazoval, češ da je zdaj pri njih skoraj tako imenitno ko pri Komosovih. Samo lepih slik na steni še manjka. Grbulja ga je pogledala v smešni razkačenosti:

»Te so ti ugajale, kaj? Te si si ogledal, deklet pa, kamor si se peljal izbirat nevesto, menda ne!«

Skomignil je z rameni in se popraskal po glavi.

»Ne verjamem, da bi bilo treba pri teh toliko ogledati.«

»Nikar ne govori neumnosti, Ludvik.«

»To nikakor niso neumnosti, Loviza. Reči hočem samo tako, za primer: Evropa nima lepših las ko ti.«

»Seveda ne, zato pa tudi nima grbe. In obe dekleti je tudi nimata. Sicer pa ti tudi nisi gledal na lase, temveč na denar.«

Po teh besedah je položila cvetje na mizo in odšla v kuhinjo. Ludvik je v topi omejenosti gledal za njo. Spoznal je, da je Grbulja jezna, a ni vedel zakaj. Saj je bil samo pošteno povedal, kar mu je prišlo na misel.

Proti poldnevu je pridrdral voz z gosti. Ludvik je stopil pred vrata in je pomagal ženskam izstopiti. Stari Rostek je stal pri oknu v »hiši« in je majal z glavo.

»Kaj ti je, striček?« je vprašala Grbulja, ki je bila iz kuhinje prihitela k sprejemu.

»Kaj naj bi mi bilo? Ženske si ogledujem.«

»Ali ti niso všeč?«

»Ne, Lovizka! Samo staro si oglej! Saj se nosi, kakor da bi bila stara trideset let. Obe dekleti pa sta videti, kakor da prihajata z banske uprave.«

»Ako imajo denar za vse to — čemu ne?«

»Tudi jaz pravim tako! Samo za kmetico se to ne spodobi.«

»Pa vendar ne boš Ludviku odgovarjal.«

Stari je skomignil z rameni. »Saj ju ne jemljem jaz.«

Grbulja je pozdravila gostje in je odšla nato v kuhinjo, da bi pripravila slavnostno kosilo. Nekaj minut za tem je prišel oče Rostek z divjim obrazom, je potegnil pipo iz žepa, si je vzel kos žerjavice iz štedilnika in si z njim našgal doma pridelani knaster. (Dalje prihodnjič)

celo na kmetih že sedaj primanjkuje. Fižol so pridelali kmetje komaj za seme. Mnogo boljše ni bilo ponekod s krompirjem. Podražitev teh pridelkov je nastala torej le vsled pomanjkanja, kar kmetu seveda nič ne koristi. Fižol bi bil lahko po 10 din kg, pa bi ne imel kmet nič od tega, ker fižala nima.

Kaj ima kmet povsod po vsej državi, pa bodisi v žitorodni Vojvodini, bodisi v hriboviti Sloveniji? To je živina in prašiči. Skoro ni batarja, ki ne bi imel kako živinče, ali ki ne bi redil nekaj prašičev. Značilno pri živini je dejstvo, da njen izvoz nikdar ne povzroči pomanjkanja na domačem trgu. Nasprotno! Čim večji je izvoz in čim dražja je živina ali prašiči, tem več jo kmet priredi. Podražitev živine in prašičev bi kmet najbolj občutil. Dohodki od živine in prašičev bi bili najizdatnejši in najbolj splošni. Toda, kaj vidimo. Prav živina in prašiči nimajo nobene cene. Ne le da se ni cena dvignila, marveč je celo občutno padla. Na

pomlad se je bati pomanjkanja krme. Kmetje bodo morali živino odprodati v brezcenje, ako se hitro ne priskoči na pomoč.

Država posreduje, da dobe boljše cene bogati vojvodinski kmetje za pšenico. Državna pomoč se nudi pridelovalcem opija, bombaža itd. Smatramo, da je najbolj upravičen zahtevati pomoči živinorejec. S to pomočjo za zvišanje cen živini in prašičem se ne sme odlagati, ker tvorijo te stvari skoro edini kmetov dohodek. Gospodarsko opešan kmet bo potegnil za seboj v bedo tudi vse ostale stanove, a država bo izgubila glavnega davkoplačevalca.

Les se je res nekoliko podražil in se tudi lahko proda. Koliko pa je kmetov, ki imajo še zaraščene gozdove? In konečno, ali naj te zadnje rezerve posekajo in potrošijo, ako jih še imajo? Tega ne more od njih nihče zahtevati.

Zato naj ne bo klic kmeta po zvišanju cen živine in prašičem brez odmeva.

ja. Gre v prvi vrsti za možnost ustanovitve zdravega mednarodnega gospodarskega sestava in za omejitev oboroževanja. K razgovoru bodo verjetno pritegnjene tudi vlade vojujočih se držav, toda samo v vprašanjih, kjer gre za ohranitev nevtralnosti. S tem v zvezi je potovanje ameriškega podtajnika v zunanem ministrstvu Sunnerja Wallesa v Evropo. Walles bo po sedanjih vesteh obiskal Anglijo, Francijo, Nemčijo in Italijo ter bo zbiral podatke o položaju.

Seveda vsa ta prizadevanja še ne pomenijo, da bi smeli v Evropi v kratkem pričakovati spremembe sedanjega položaja. So pa vsekakor značilna in dokazujejo, kako si civilizirane in res kulturne sile na svetu žele miru.

SKRB ITALIJE ZA MNOGOŠTEVILNE DRUŽINE

Italijanska vlada namerava izdati zakon o podpiranju poglavarjev z velikim številom družinskih članov. Po tem zakonu bodo imeli taki poglavarji prednost pri sprejetju v državne in privatne službe. Ena desetina služb v vseh javnih podjetjih bo rezerviran za kandidate, ki so poglavarji družin z več ko 7 živimi otroki. Javna uprava bo pri zasedanju mest pazila na to, da dobi vsako deseto mesto poglavar takšne družine, ki ima tudi vse druge kvalifikacije. Vsa zasebna podjetja bodo morala vzeti na vsakih 20 delavcev v službo po enega očeta, ki ima mnogo otrok. Pri zasebnih podjetjih se bo smatralo, da je mnogoštevilna tista družina, ki šteje pet živih otrok. Kdor bo prekršil ta zakon, bo strogo kaznovan.

GENERAL FRANCO IN IMENOVANJE ŠKOFOV.

Med Vatikanom in predsednikom španske republike generalom Francom je nastal oster spor zaradi imenovanja španskih škofov. Konkordat med Vatikanom in Španijo je dajal svoj čas pravico soodločanja španskemu kralju pri imenovanju škofov. Slično pravico je imel tudi avstrijski cesar. Te pravice se hoče sedaj posluževati tudi katoliški general Franco, smatrajoč, da je še vedno v veljavi stari konkordat. Nasprotno pa Vatikan odklanja vsako vmešavanje države v imenovanje škofov, čeprav je general Franco vrnil vse premoženje izgnanim jezuitom in jim dal povrh še ogromno odškodnino ter užival ves čas državljanske vojne vso podporo v borbi proti republikancem. Vatikan je ostal nepopustljiv. Španski poslanik pri Vatikanu se je vrnil v Madrid po nova navodila.

ČITAJTE IN NAROČAJTE »KMETSKI LIST«!

Kaj se godi po svetu

BOJI NA FINSKEM

Ruska ofenziva, ki traja na Finskem že iz 1. t. m., se z vso srditostjo nadaljuje. Vojaški poročevalec nekega angleškega lista sodi, da bo postal položaj za Fince v doglednem času usoden. Rusi so dobili na pomoč nove divizije, ki so jih poslali takoj v prve bojne vrste in so s tem osvežili svojo udarnost. Medtem Finci nimajo skoraj nobenih rezerv in so neprestano v boju, tako da ne pridejo do nobenega oddiha in nimajo niti najpotrebnejšega spanja. Na ta način morajo vojaki seveda prej ali slej opešati in v boju ne morejo trajno nuditi tistega odpora, kakršen bi bil potreben. Zato sklepa angleški poročevalec, da bodo Finci kljub vsemu junaštvu omagali, ako ruski pritisk v kratkem ne popusti.

O bojih samih poročajo, da so Rusi vdrli 30 km globoko v prvo Mannerheimovo črto. Borba traja neprenehoma dalje.

AMERIKA IN RUSIJA

Nekateri politični krogi v Ameriki že nekaj časa delajo na to, da bi Zedinjene države prekinile diplomatske odnose z Rusijo. Zunanji minister Hull je zato v posebnem pismu zunanjepolitičnemu odboru senata sporočil, da sicer priznava, da je Rusija v odnosih do Amerike kršila prevzete obveznosti, vendar se kljub temu izraža proti prekinitvi diplomatskih odnosov.

To je končno razumljivo. Ameriška vlada preko svojega poslanštva v Moskvi dobi važna in zanesljiva poročila, poleg tega pa vprav diplomatskim putem lahko izvaja gotov političen vpliv na Rusijo.

Ob prekinitvi odnosov z Ameriko bi Rusija utegnila Finski uradno napovedati vojno, česar doslej še ni storila. Tako bi potem Amerika proti Finski morala izvajati nevtralnostni zakon in bi ameriška vlada niti posrednim putem ne mogla nuditi Finski nobene pomoči.

UTRDBE V ROMUNIJ

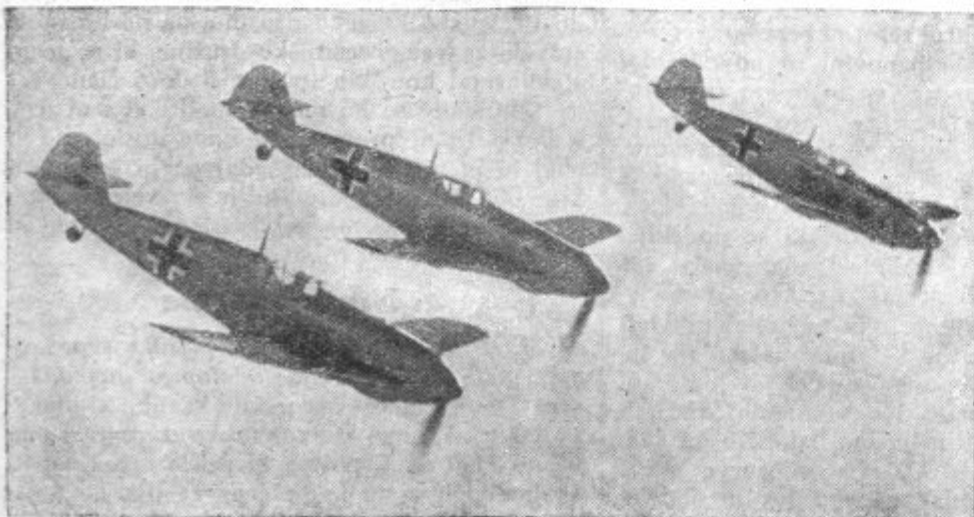
Na Romunskem so pravkar dokončali sistem obmejnih utrdb, tako zvano Karolovo črto. V sestav te črte spadajo tudi prekopi, ki bi jih Romuni v primeru napada takoj napolnili z gorljivimi tekočinami, da onemogočijo nasprotniku prodiranje in zavarujejo sebi nemošten prevoz čet za primer mobilizacije.

Romunska utrjevalna dela, pri katerih je še sedaj zaposlenih dvajset tisoč ljudi, so se začela že leta 1936., prve vesti o njih pa je romunski tisk objavil šele pred nekaj dnevi.

RAZGOVORI O MIRU

Po izjavi ameriškega zunanjega ministra Hulla je ameriška vlada z vladami drugih nevtralnih držav začela razgovore o obnovitvi miru. Ti razgovori ne vsebujejo nobenega določnega načrta, ampak so le predhodnega znač-

Spodaj: Nemška letala tipa Messerschmitt v napadalnem poletu. — Desno: Francoski vojak na straži pred Maginotovo črto

Dopisi

Janko Žirovnik

V Kranju praznuje danes svoj 85. rojstni dan g. Janko Žirovnik, šolski vodja v pokoju. Spominjali smo se tega zaslužnega vzgojitelja pred petimi leti, ko mu je bilo ob 80letnici podeljeno častno občanstvo Št. Vida. Za ta kraj si je namreč Janko Žirovnik pridobil posebno častnih zaslug, tu je bilo njegovo pravo torišče prosvetnega dela, ki je rodilo mnogo lepih sadov tudi v prid splošni slovenski prosveti.

Po rodu je iz Kranja, njegova prva učiteljska služba pa je bila v Škofji Loki. Nato je služil v Ljutomeru in v Starem trgu pri Ložu, a ko mu je bilo 24 let, je že postal nadučitelj v Begunjah. Po treh letih je prišel v Gorje pri Bledu, kjer se je zlasti uveljavil kot vzgojitelj v kmetijstvu, sadjarstvu in petju. S postavitvijo Gorjanskega doma, ki je postal taborišče vsega napredka v Gorjah, si je ustvaril trajen spomenik. Ko je bilo izpraznjeno nadučiteljsko mesto v Št. Vidu nad Ljubljano, je bil izmed 28 prosilcev uspešen g. Žirovnik kot eden najmlajših pa tudi najspodobnejših. Šel je sveže na delo. Ustanovil je kmetsko podružnico in podružnico CMD, zbiral je mladino k pevskim vajam in gojil narodno pesem. V dobi desetletnega rednega vežbanja se je razvil »Žirovnikov zbor«, ki je zaslovel po vsej Sloveniji. Marljivi zbiralec narodnega zaklada je izdal štiri zvezke narodnih pesmi za moške in mešane zборе ter tri zvezke dvoglasnih za mladino. Ob nedeljah je uvedel redna kmetijska predavanja in vaje na vrtu, v drevesnici in po sadovnjakih. Vnemal se je tudi za napredek mizarske obrti.

Medvode

Zadnjič sem se zglasil na Osojniku pri Govejkarjevih. Pogovor je nanesel na gospodarstvo in mene je posebno zanimala njihova električna centrala, ki so jo sami postavili. Malokdo bi mogel kaj takega verjeti, kdor pozna težko kmečko življenje in majhne dohodke, ki

jih danes kmetija nudi. Kar se redko kje vidi, to imajo pri Govejkarjevih. Pred nekaj leti so sami zgradili svojo električno centralo, kupili mlatilnico, slamoreznicu, brus in vse spojili na električni pogon. Poleg tega svetijo žarnice po hiši, v hlevu in v vseh drugih prostorih. In vse to v naših hribih, kjer bi tega nihče ne mogel pričakovati.

Govejkarjevi imajo sedem deklet in tri dečke. Pridni so vsi in dobro se med seboj razumejo. Ker je še večina otrok nedoraslih, jim pomaga pri delu tudi hlapec. Tudi stara mati se trudi, da po svojih močeh pripomore k hiši. Govejkarjeva kmetija ni nič zadolžena in to je danes redek slučaj. Dobro zaraščenih gozdov ne izsekavajo. Spravilo je tudi težko, ker leže gozdovi daleč od cest. Njive in travniki so po silnih strminah, da je pravi čudež, kako morejo orati in kositi.

V hiši radi čitajo. Za vse se zanimajo. Bogato so obdarjeni s prirodno inteligenco. Na mizi leži tudi »Kmetiski list«.

Poleti prihaja tu sem mnogo izletnikov, saj so naši kraji tako lepi, da jih ni daleč naokrog.

Popisal sem to našo trdno in vzorno kmečko družino, ker zasluži, da se o njej čuje glas tudi izven našega okraja.

Krka

Predpustni čas je minil in pri nas kakor drugod so ostali stari običaji.

Pri farni cerkvi ni bilo za časa visokega snega nobene gazi do pokopališča. Na pustni torek so prišle maske, dva para ženinov in nevest, ter so napravili gazi okrog farne cerkve na splošno odobravanje vseh faranov ne glede na politično prepričanje.

Umrli je nekdanji gostilničar na Krki in v Strugah g. Borštnik Anton. Njegovo življenje ni bilo z rožicami postlano. Vse življenje se je boril za pravico in vsled tega mnogo trpel, dokler ni zaključil svoje trnjeve poti. Naj mirno počiva v domači zemlji, ostalim naše iskreno sožalje.

sestniki neslovenske narodnosti, ki se sklicujejo na bojevite dede). Vendar pa bi lahko razlastili proti 30—40% odškodnini posestva tistih velikih kmetov, ki leže v rodovitnih dolinah ali v drugih bolj pristopnih krajih, ki imajo nad 40—50 ha (70—87,5 oralov), tako da bi jim ostalo kakih 30 ha (nad 52 oralov) celokupne zemlje. Mislim, da ti naši domači ljudje ne bi bili užaljeni, če bi pomagali brezpostniškimi siromakom. S 30 ha jim je zagotovljeno nadaljnje blagostanje. Nekateri bi to še radi bi se rešili večjih davkov. Kar bi z razlašeno zemljo pripadlo interesentom dolgov, naj bi jih ti polovico plačali, polovico pa bi jih odpisala država.

3. Potreba popolnejše agrarne reforme

V popisu o agrarni reformi beremo: »... veleposestva v dravski banovini so po ogromni večini gozdna veleposestva in imajo razmeroma malo obdelane zemlje.« Zato boste rekli, da se takih veleposestev ne izplača razlaščati, ker z gozdom interesentu ne bo pomagano. S prepogostim izsekavanjem ga bo uničil in izpridil. Bajtarji hočejo zemlje, ki se obdeluje, hočejo njiv. Če je pa obdelovalne zemlje res premalo, ni pomoči in naj kar tako ostane.

Ali res primanjkuje njiv za bajtarje? Dejstvo je, da je agrarna reforma razlastila v letih 1920-33 285 veleposestev (190 jih je zaradi raznih razlogov ostalo nedotaknjenih). Od teh 285 je treba odšteti približno kakih 70, ki imajo po površini nad 200 ha splošnega sveta (plodnega in neplodnega), »gozdov in obdelovalne zemlje pa nimajo niti toliko, da bi se jih

Ukinitev carine na uvoz plugov

Vlada ukine carino na uvoz plugov. Istočasno pa se namerava poveriti z uvozom plugov Prizad ali kako drugo državno ustanovo. Povodom takih predlogov je obiskalo posebno zastopstvo Glavne zadrudne zveze ministra za kmetijstvo in ministra za trgovino ter jima obrazložilo stališče glavne zadrudne zveze glede uvoza plugov. Glavna zadrudna zveza smatra, da ne bi bilo v interesu vasi in kmetijstva, če bi se pri uvozu plugov obšlo kmetijsko zadrugarstvo. Monopoliziranje uvoza plugov v korist kake državne ustanove se izkaže v praksi, da mora kljub ukinjeni carini kmet draže plačati plug kakor sedaj. Zato predlaga Glavna zadrudna zveza, da se naj pusti popolna svoboda glede uvoza plugov.

Vinski sejem v Ljutomeru

Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi tudi letos v istem obsegu kot prejšnja leta vinski sejem in razstavo vin dne 12. marca 1940 v dvorani g. Zavratnika v Ljutomeru.

Vabimo vse vinogradnike iz ljutomerskega, gornjeradgonskega in štrigovskega okoliša, da razstavijo svoje vino. Vsi, ki bodo razstavili, naj to prijavijo do 7. marca, vzorce pa pošljejo do 10. marca t. l. Prijave in vzorce sprejema pisarna občine Ljutomer.

Vabijo se tudi kupci in vsi interesenti, da se osebno prepričajo na vinskem sejmu o dobri kakovosti našega vina, ki bo tudi letos v veliki izbiri na ponudbo, saj bo razstavljenih obilo sortnih in mešanih vin, ki bodo en dan pred razstavo tudi ocenjena.

Otvoritev je ob 9. uri, zaključek pa ob 20. uri.

»Kmetiski list« izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

D. F.:

Bajtarjem zemljo

Recimo, da bi dobil od razlastitve 10 ha (17 johov ali oralov).

Ni druge rešitve, kot uvedeni socialno čuteči predlog: *agrarni interesent naj v enkratni gotovini ali v zapovrstnem roku odplačuje prizadetemu veleposestniku 30 do 35% odkupnine*,⁵ ki bi bila že nekaka odškodnina. Na pr. če stane pridobljeno zemljišče, bo plačal bajtar ali osebenjak 6—7.000 din. Pripomniti je treba, da naj razdelitev izvede država. Čim manj ima kdo zemlje, tem več naj mu podeli. Seveda se bodo pri tem godile razne nerednosti: eni, ki so preveč lačni zemlje bodo sitnarili, da bi dobili čim več, na škodo drugih, eni bodo pa taki, ki so res potrebni, pa so nezavedni, zaspani v spoznanju in tako odrinjeni proč. Te je treba zlepo besedo in neprisiljenim ukom privedi do tega, da se bodo predramili in zavedli napačnega naziranja: »ah, kaj če jaz trpim, drugi pa uživajo, to ni nič, so na svetu pač take uredbe.«

Kljub vsej tej popravi že izvedene agrarne reforme, bi ostalo še dokaj tisočev brez lastne grude. Ali vzeti velikim in srednjim kmetom? Ne. Saj so ti ponos našega podeželja, ti, ki so s pridnostjo in podjetnostjo (ali po delovnih prednikih) pridobili zemljo, ne kako velepo-

⁵ Ta odškodnina naj bi veljala za obdelano in gozdno zemljo. Za gozdove, ki bi jih odstopila država, naj pa ona sama določi podobno nizko odškodnino.

moglo smatrati za močnejša kmečka posestva. Teh posestev ni zadelo agrarna reforma. Treba je še odšteti 15 veleposestev, ki so izključno gozdna in kakih 50, ki so jim pustili 75 ha obdelovalne zemlje, sestojče večinoma iz vinogradov. *Ostane še 150 veleposestev, ki imajo izključno samo njive, sadovnjake in travnike.*

Sedaj se pa vprašamo: kaj je treba veleposestniku toliko rodovitnega sveta. *Ali ne zadostuje za njegovo družino, da si obdrži 10 hektarov (18,5 oralov ali johov) njiv in travnikov, poleg 5 do 20 ha (26 do 35 oralov) gozdnih površine?* Na ugovor, češ da bi z odvzemom gozdov veleposestniku propadle lesne žage in bi s tem izgubili delavci zaslužek, bom odgovarjal pozneje. — Skupaj bi si vsak pridržal 25 do 30 ha vse zemlje (35 do 44 oralov). Če toliko posestvo, ki je že grunt, zadostuje za 9 do 10 člansko kmečko družino, pa ne bo zadostovalo za veleposestniške družine, ki so manj številne od kmečkih (povpr. 5 do 6 članov)?

Marsikdo se bo morda spodtkal nad tem, češ, saj to ni pravica, da kdor doslej nič ni imel in ni nič pridobil, sedaj pa bi kar naenkrat obogatel. To je goljufija do veleposestnikov, ki imajo ravno tako pravico do zemlje kot bajtar, ki ima njivico.

4. Nove reforme

1. Z zakonom naj država prisili veleposestnike, naj ti brezplačno odstopijo neplodna svet (tudi kmete v gorskih krajih, ki imajo skalnata tla, ki so kolikor toliko dostopna) pod višino 1100 m. V poštev bi prišla razna napolskalnata, ilovnata in peščena zemlja.

(Se nadaljuje)

Kmetška mladina

Ptuj

Ptujsko Okrožje kmetijskih fantov in deklet priredi v začetku marca t. l. prosvetno-organizatoričen tečaj v Ljutomeru v prostorih hotela Zavrtnik. Na tečaju se bo predavalo o važnih kulturnih, gospodarskih, idejnih in drugih vprašanjih, o katerih mora vedeti danes vsak fant in dekle, zlasti pa člani in sodelavci Društva kmetijskih fantov in deklet oziroma kmetijsko mladinski prosvetaši. Na tečaj bodo imela pristop tudi društva iz ljutomerskega okraja kakor tudi tovariši in tovarišice iz krajev, kjer se snujejo nova društva kmetijskih fantov in deklet. Prijave pošljite na naslov predsednika okrožja tov. Joška Tomažiča, Vitan, pošta Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi.

Kapele

Naša najmlajša postojanka kmetijsko-mladinskega gibanja se po svojih močeh prav krepko giblje. Pred nabito polno dvorano smo igrali predzadnjo nedeljo igro »Lumpacij vagabund«, ki smo jo pozneje tudi ponavljali v Globokem. Poleg dramatike pa gojimo tudi druge točke prosvetnega udejstvovanja, ker vemo, da bo samo odločna in krepka samopomoč prosvetila našo kmetijsko mladino.

Skaručna

V nedeljo, dne 11. februarja t. l., je imelo naše Društvo kmetijskih fantov in deklet uspel občni zbor, ki je pokazal uspehe dela v preteklem letu in zasnoval ter sprejel nov minimalni načrt. Podrobno bomo o poteku še poročali.

Gotna vas

Po dolgem času se zopet oglašamo z veselo novico iz naše prelepe dolenske strani.

Na svečnico dne 2. t. m. smo si ustanovili novo društvo kmetijskih fantov in deklet in to pod imenom »Brazda«. Sestanek se je vršil v prostorih tov. Matka v Gotni vasi. Na ten. sestanku je bil sestavljen tričlanski pripravljalni odbor, ki bo vodil posle društva do ustanovnega občnega zbora. V odbor so bili imenovani za predsednika Godec Anton, za tajnika Matko Joško ml. in za blagajnika Šmajdek Albin. Novi začasni odbor si je nadel nalogo spraviti skupaj čim več novega članstva kakor tudi vse odstopivše člane od starega društva.

Društvo sprejema vedno nove člane in si-

cer delovne in podporne. Vabimo vse, ki se zanimajo za mladinski pokret našega podeželja, da pristopijo k delu za procvit naše vasi.

Konec februarja pripravlja društvo »Brazda« dvojne zanimive predavanj, na kateri že danes pozivamo vse članstvo in drugo občinstvo. Predavanji se bosta vršili v prostorih tov. Matkote v Gotni vasi.

Tovariši in tovarišice, na delo za procvit novega društva!

„EKONOM“

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo operkarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

Iz naših krajev

× Uradniki banovine Hrvatske zahtevajo povišanje plač in izplačilo enomesečne plače kot prvo podporo za nakup najnujnejših življenjskih potrebščin. Nadalje zahtevajo uradniki povišanje draginjskih doklad. Uradniki so svoje zahteve sporočili banu g. dr. Ivo Šubašiću.

PRVOVRSTEN

bohinjski sir

v vsaki množini razpošilja po ugodnih cenah

HODNIK JANKO

gostilničar in mesar

SREDNJA VAS V BOHINJU

× Svarilo pred nakupom. Ljubljanska policija je bila obveščena iz Beograda o velikem vlomu in tatvini dragocenosti. Vlomilec je odnesel briljantno ogrlico z manjšimi in večjimi briljanti, briljantne uhane, zlate uhane z vdelenimi demanti, več zlatih prstanov z vdelenimi dragimi kamni, zlat širok poročni prstan z vgraviranim napisom: »April 1911 Voja«, zlato ura s kratko verižico, okrašeno z biseri, dolgo zlato verižico, več zlatih broš, zlato iglo, več zlatnikov, srebrn akademski znak, veliko srebrno tabatijero ter 1500 akcij Zaječarske hranilnice. Sled za vlomilcem vodi proti severu in ni iz-

ključeno, da se bo vlomilec zatekel v Slovenijo, kjer bo skušal spraviti zlatino v denar. Pred nakupom ukradenih dragocenosti se svare vsi!

× Enodneveni tečaj o trsnih rezih v vinogradu se bo vršil na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru v soboto, dne 24. februarja 1940. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen in bo trajal od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano skrbe tečajniki sami.

× Dolžniki drž. hipotekarne banke ne bodo oproščeni. Finančno ministrstvo opozarja dolžnike Državne hipotekarne banke, naj ne nasedajo vestem, da bodo oproščeni dolgov. Mnogi dolžniki DHB zadnje čase ne odplačujejo več redno svojih dolgov odnosno obresti, ker so nasedli vestem, da jih bo država oprostila dolgov. Te vesti so pa popolnoma brez osnove in je treba dolžnike opozoriti, da bodo morali prevzeti vse posledice, če ne bodo dolgov redno odplačevali. DHB je pokazala razumevanje do dolžnikov, ki so zašli v težave zaradi slabe letine in podobnih primerov ter je potrpežljiva z njimi, če niso redno plačevali svojih dolgov. Nikakor pa ne bo mogla prizanašati dolžnikom, ki bi dolgove sicer redno odplačevali, a jih ne odplačujejo v pričakovanju novih olajšav odnosno celo odpisov.

× Nemška družba »Seimos« je pričela z raziskovanjem petrolejskih ležišč v Medjimurju. Nemci pričakujejo od teh raziskovanj velikih uspehov, ker je že ugotovljeno, da so tam najbogatejši kraji nafte v Jugoslaviji.

× V Beograd je prenesla svoj sedež Zadruga za predelavo žime v Stražišču pri Kranju. Zadrugniki zadruga so predvsem tapetniki. Glavniška zadruga znaša milijon din.

× Podražitev železnih izdelkov Kartel ključavničarske stroke in črne pločevine je 30. januarja podražil ključavničarske izdelke za 8 odst., izdelke iz črne pločevine pa za 14,5 odst. Podraženi so tudi vijaki za 20 do 29 odst., dalje žebli za 65 par, podkve za 50 par.

× Naša pomoč Turčiji. Potresna katastrofa v Turčiji je zahtevala 35.000 človeških žrtev, okoli 10.000 pa je bilo ranjenih. Materialna škoda znaša na stotine milijonov dinarjev. Siromašnim oškodovancem je podaril jugoslovanski Rdeči križ 70.000 din, a naša vlada jim bo poslala za 3.000.000 din gradbenega materiala.

× Zavarovalnica Feniks. V trgovinskem ministrstvu so pripravili novo uredbo s katero se urejajo pravice zavarovancev. Po tej uredbi zavarovanci ne bodo imeli pravice za odkup do 1. jul. t. l.

Zelo ugoden prostor je za trgovino in gostilno pri kolodvoru v Višnji gori in Kamenju pri Bohinju.

Poizvedbe pri Kmetijski posojilnici v Ljubljani.

Spodaj: Skupina ruskih vojakov na ozemlju severne Finske. — Desno: Kakor poročajo, je finska vojska zaradi neprekinjenega bivanja na bojišču močno izčrpana. Na sliki vidimo skupino borcev med odmorom v zaledju.

× **Sin ubil očeta, da je rešil mater.** V vasi Vrhovci blizu Slavonske Požege je ubil 14 leten sin svojega očeta v spanju. Ponoči ga je s sekiro udaril po glavi. Na sodišču je sin izjavil, da mu ni žal, kar je storil, ker je oče zelo grdo ravnal z materjo, in da jo je hotel s svojim zločinom rešiti trpljenja.

× **Italijanski vojaški strokovnjak** Mavricij Claramovi je napisal v listu »Regime fascista« članek, v katerem pravi, da je Jugoslavija najmočnejša vojaška sila na Balkanu.

× **Opozorilo borcem na osvoboditev** naše severne meje. Vabimo vse one, ki so se v letih 1919—1920. borili za našo severno mejo, pa niso še državljani Jugoslavije, da se v lastnem interesu čim preje prijavijo zaradi podelitve spominske kolajne. Vsa tozadevna pojasnila prejemajo v društveni pisarni Legije koroških borcev na Cankarjevem nabrežju 7-I. Rok za prijavo za podelitev spominske kolajne bo skoro potekel, zato naj se vsakdo, ki misli, da je upravičen do tega odlikovanja, čim preje zgloši. Vsak, ki se prikladi, naj prinese s seboj eventualne vojaške listine, s katerimi lahko izpriča, da se je v resnici udeležil borb na naši severni meji. Glavni odbor LKB.

× **V Dalmaciji** sta ustavili obrat dve novi cementarni in sicer »Adria Portland« v Solinu in »Dalmacija« v Kaštel Sućurcu. Vse zaposleno delavstvo je ostalo brez zaslužka. Nedavno je odpustila cementarna Split 700 delavcev. Vzrok ustavitve izvoza in zmanjšanje domače porabe cementa.

× **Redkega bika** je zredila kmetica Frančiška Gregoričeva z Velikih Poljan nad Ortnekom. Bik, ki ga je te dni prodal, je tehtal 1080 kg. Mesar Osenar iz Ljubljane je dobil od bika 600 kg mesa, 100 kg masti in loja, koža pa je tehtala 95 kg.

× **Slaba kovačnica za denar.** Občinski siromak Janez Kmet iz Mirne je prišel v trgovino in kupil pol kg špeha. Račun je poravnal, toda v trgovini so mu rekli da denar ni pravi in da mu špeha ne prodajo. Zadevo so takoj prijavi- vili orožnikom, ki so odšli na kmetov dom in tam odkrili prav preprosto kovačnico dvodinarskih kovancev, ki jih je nekaj napravil sin Nace na modelu iz ilovice. Cela zadeva pa ni resno izgledala.

× **Elektrifikacija Slovenije.** Letošnja trda zima je povzročila veliko težkoč tudi manjšim podeželnim elektrarnam. Potoki so popolnoma zamrzili in vodne turbine električnih central so se ustavile. Mnogo krajev je ostalo v temi, zlasti še zaradi tega, ker niso mogli dobiti petroleja. Trpela je celo naša največja vodna centrala na Fali zaradi zamrznjene Drave. V teh časih so se boljše izkazale kalorične centrale v Velenju, Trbovljah itd. Izdelan je nov načrt za izpopolnitev elektrifikacije Slovenije. Ta načrt predvideva med drugim zgraditev nove kalorične centrale v Senovem pri Rajhenburgu, kjer ima Trboveljska premogokopna družba svoj premogokop.

× **Hrvatski učitelji** so izstopili iz Jugoslov. učit. združenja. Vsi so vstopili v Zvezo hrvatskih učiteljski društev v Zagrebu.

Uradni tečaji za februar

Finančni minister je zaradi pravilnega pobiranja taks po zakonu o taksah določil za februar naslednje uradne tečaje:

1 napoleon 250 din, 1 zlata turška lira 398.30, 1 angleški funt 216, 1 ameriški dolar 55, 1 kanadski dolar 54.80, 1 nemška marka 14.80, 1 belga 9.15, 1 pengö 8.70, 1 brazilski milrajs 2.85, 1 egiptski funt 216, 1 palestinski funt 215, 1 urugvajski pezos 18.60, 1 argentinski pezos

12.40, 1 čilski pezos 1.25, 1 turška papirnata lira 34, 100 francoskih frankov 124, 100 švicarskih frankov 1235, 100 italijanskih lir 228.80, 100 holandskih dolginarjev 2915, 100 bolgarskih levov 46.50, 100 rumunskih lejev 30, 100 danskih kron 1105, 100 švedskih kron 1270, 100 norveških kron 1245, 100 španskih pezet 430, 100 grških drahem 40, 100 čeških kron 150.50, 100 finskih mark 108, 100 letonskih latov 740, 100 iranskih (perzijskih) rijalov 100.

Sejmi

19. februarja: Semič, Vel. Lašče, Lož, Braslovče, Pišce.
20. februarja: Šmartno pri Litiji, Tuhinj, Ormož, Ptuj, Videm pri Savi, Dol. Lendava.
21. februarja: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje.
22. februarja: Šmihel-Stopiče, Podčetrtek v Vercah, Teharje, Turnišče.
23. februarja: Maribor.
24. februarja: Moravče, Studenec pri Krškem, Cerknica, Lesce, Bučka, Žubno, Brežice, Celje, Trbovlje, Kozje, Laško, Beltinci, Rogatec, Slov. Bistrica.

Živinski sejmi

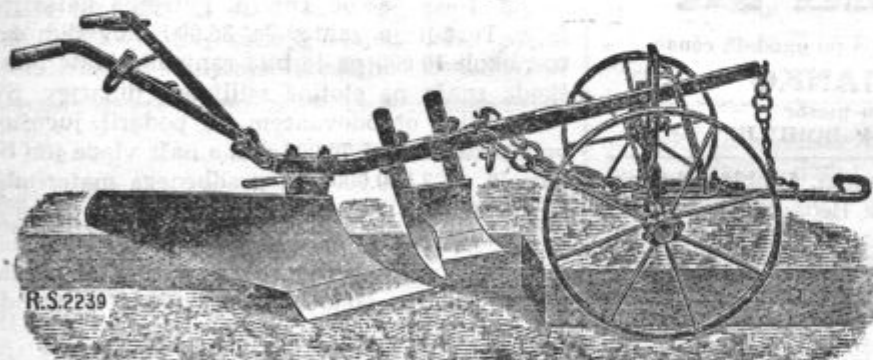
Na zadnjem živinskem sejmu v Kranju je dosegala živina tele cene:

Voli od 5 do 6, telice takisto od 5 do 6, krave od 3.75 do 5, teleta pa po 7 do 8 din za kg žive teže.

V Konjicah so bile cene povprečno za 10% nižje.

Na svinjskem sejmu v Ptujju pa so bili pršutarji po 7.25 do 7.75, debele svinje po 8 do 8.75, a plemenske svinje po 6 do 6.50 za kg žive teže.

SACK-ovi plugi so najboljši!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima

Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Kmetje, zavedajte se, da je tisk najmočnejše orožje na svetu!

Navzlic podražitvi usnja proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, MIKLOŠIČEVA CESTA 12
nasproti hotela »Uniona«

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzjav: »Kmetiskidom« — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!